



NOTITIE

Gemeente Nijmegen

Postbus 9105

6500 HG Nijmegen

DATUM: 21 november 2022
ONS KENMERK: 22-0554/22.05867/GerHo
VPL-NUMMER: 308456
AUTEUR: [REDACTED]
PROJECTLEIDER: [REDACTED]
STATUS: definitief
CONTROLE: [REDACTED]

Quickscan Wet natuurbescherming t.b.v. herinrichting Vierdaagse terrein Heumensoord, Nijmegen

De gemeente Nijmegen is voornemens om de inrichting van het Vierdaagse terrein in het bosgebied Heumensoord te veranderen. De reden voor de herinrichting is de aanleg van een heidecorridor. Bureau Waardenburg heeft op basis van een oriënterend veldonderzoek (d.d. 4 augustus 2022) en bronnenonderzoek de effecten van de voorziene herinrichting beoordeeld in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb).

Conclusie

Een overzicht van de functie van het plangebied en eventuele effecten op beschermde soorten is weergegeven in tabel 1. De beoordeling betreft de kap van bomen, het inrichten van een nieuwe locatie voor een tentenkamp en graafwerkzaamheden t.b.v. kabels en leidingen. Het uitgangspunt is dat de ingreep valt onder de reikwijdte van de gedragscode soortbescherming gemeenten. Conform de regels van deze gedragscode moet er voor het project een ecologisch werkplan worden gemaakt met concrete mitigerende maatregelen.

Gezien de geringe omvang van de werkzaamheden en grote afstand tot Natura 2000-gebieden zijn directe effecten uitgesloten. Indirecte effecten als gevolg van extra stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden zijn niet getoetst in deze notitie. De gebruiksfase zorgt niet voor extra stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden.

Het plangebied maakt onderdeel uit van het Gelders Natuurnetwerk. Directe effecten op de doelstellingen zijn niet uit te sluiten waardoor een 'nee, tenzij-toets' noodzakelijk is.



De regels van de Wnb met betrekking tot bescherming van houtopstanden zijn van toepassing. Het verlies aan bos moet gecompenseerd worden. De compensatie van het bos maakt (net als de aanleg van de heidecorridor) geen onderdeel uit van deze toetsing.

Tabel 1 Wnb beoordeling beschermde soorten Wnb plangebied Vierdaagse terrein Heumensoord.

Soortgroep	Functie plangebied	Risico op negatieve effecten	Overtreding Wnb	Ontheffing Wnb nodig	Nader onderzoek/ maatregelen
Planten	Geen	Nee	Nee	Nee	Nee
Ongewervelden	Geen	Nee	Nee	Nee	Nee
Vissen	Geen	Nee	Nee	Nee	Nee
Amfibieën	Leefgebied alpenwater-salamander, kleine watersalamander, gewone pad en bruine kikker	Ja	Nee, indien maatregelen	Nee, indien maatregelen	Maatregelen
Reptielen	Leefgebied zandhagedis, hazelworm en mogelijk levendbarende hagedis	Ja	Ja	Ja of werken volgens gedragscode	Beide
Grondgebonden zoogdieren	Leefgebied rode eekhoorn en wezel	Ja	Mogelijk	Mogelijk of werken volgens gedragscode	Beide
Vleermuizen	Mogelijk verblijfplaatsen	Ja	Mogelijk	Mogelijk of werken volgens gedragscode	Beide
Algemene vogelsoorten	Mogelijk nesten van diverse soorten	Ja	Mogelijk	Nee, indien maatregelen	Maatregelen

Toelichting

Plangebied

Het plangebied bevindt zich ten zuiden van de stad Nijmegen op het landgoed Heumensoord. Jaarlijks wordt hier het militair kampement voor de Nijmeegse Vierdaagse opgebouwd. Ook wordt het terrein af en toe gebruikt voor de tijdelijke opvang van asielzoekers. Het plangebied betreft het westelijk deel van het Vierdaagse kampement. Het bestaat uit bos, zandpaden en open plekken. Het bos bestaat uit berk, grove den en zomereik met een pijpenstrootje vegetatie als ondergroei. Op figuur 1 is met een ovaal het



gebied aangeduid dat grofweg het plangebied betreft. Op het moment van veldbezoek was het zeer droog en warm en vonden de laatste opruimwerkzaamheden van het kampement uit 2022 plaats. De foto's 1 tot en met 6 geven een beeld van het terrein.



Figuur 1 Plangebied aangegeven met een rode ovaal. De te kappen bomen zijn aangegeven met blauwe stippen. De te realiseren heidecorridor is aangegeven met een roze markering. Bron: gemeente Nijmegen.



Figuur 2 Oude (rood omcirkeld) en nieuwe (groen omcirkeld) locatie van een deel van het militaire Vierdaagse kampement. Bron: gemeente Nijmegen.



Voorgenomen werkzaamheden

Aan de westzijde van het Vierdaagse kampement wordt een heidecorridor aangelegd. De heidecorridor is de aanleiding voor het verplaatsen van het huidige kampement dat zich in het gebied van de corridor bevindt. De werkzaamheden voor de realisatie van de heidecorridor zijn, net als de compensatie van bos, niet getoetst in deze rapportage.

Voor het verplaatsen van een deel van het kampement is een bestemmingsplanwijziging nodig. In figuur 2 is met cirkels aangegeven waar de oude en nieuwe kampementlocaties zich bevinden. Om de verplaatsing van het kampement terrein mogelijk te maken moeten enkele tientallen bomen gekapt worden. De te kappen bomen zijn in figuur 1 aangegeven met blauwe stippen. In de oranje vlakken worden nieuwe bomen aangeplant als compensatie voor het verlies aan bomen (compensatie is geen onderdeel van deze toetsing). Naar het nieuwe kampement worden ondergrondse kabels en leidingen gelegd. De exacte locatie van de ondergrondse leiding tracés zijn nog niet bepaald door de gemeente.



Foto 1

Foto van het huidige kampement (rode cirkel in figuur 2).



Foto 2 De meest noordelijke te kappen bomen in het plangebied (blauwe stippen in figuur 1) en de locatie voor boscompensatie (oranje vlakken in figuur 2).



Foto 3 Opruimwerkzaamheden in het noordwestelijk deel van het Vierdaagse terrein.



Foto 4 *Bosbeeld westzijde Vierdaagse terrein.*



Foto 5 *Plangebied waar diverse bomen gekapt gaan worden. De begroeiing onder de bomen bestaat voornamelijk uit pijpenstrootje.*



Foto 6 *Bosbeeld van de locatie van het nieuwe kampement (plangebied) waar diverse bomen gekapt gaan worden.*

Wettelijk kader

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (Wnb) van kracht geworden. De Wnb heeft als doel het behoud van de biodiversiteit en duurzaam gebruik van de bestanddelen daarvan. De wet regelt de bescherming van soorten, gebieden en houtopstanden binnen drie takken, te weten: Soortenbescherming (voormalige Flora- en faunawet), gebiedenbescherming (voormalige Natuurbeschermingswet 1998) en bescherming van houtopstanden (voormalige Boswet).

De verbodsbepalingen ten aanzien van beschermde soorten planten en dieren (aspect Soortenbescherming) staan in Hoofdstuk 3 van de Wnb. De regels die toezien op bescherming van Natura 2000-gebieden (aspect gebiedenbescherming) staan in Hoofdstuk 2 van de Wnb. Daarnaast zijn er provinciaal beschermde gebieden zoals de NNN/GNNN. De regels voor de bescherming van houtopstanden (aspect bescherming van houtopstanden) staan in Hoofdstuk 4 van de Wnb.

In de voorliggende notitie wordt getoetst aan de verbodsbepalingen van het onderdeel soortenbescherming van de Wnb. Voor de onderdelen gebiedenbescherming en bescherming van houtopstanden wordt aangegeven of er mogelijk relevante effecten zijn die kunnen leiden tot overtreding van verbodsbepalingen. Aangegeven is of er voor deze onderdelen aanvullende toetsingen nodig zijn. Deze aanvullende toetsingen maken geen onderdeel uit van deze rapportage.



Soortenbescherming

Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de soortenbescherming zoals opgenomen in de Wnb. Bij toepassing van de Wnb worden drie beschermingsregimes onderscheiden: *Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn*, *Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn* en *Beschermingsregime andere soorten*. Voor een aantal landelijk algemeen voorkomende soorten amfibieën en grondgebonden zoogdieren van het *Beschermingsregime andere soorten* heeft de provincie Gelderland een vrijstelling van verbodsbepalingen verleend voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Voor soorten waarvoor geen vrijstelling geldt kan in gevallen gewerkt worden volgens de Gedragscode soortbescherming gemeenten (Borst, Sprong & Teunissen, 2020). De gemeente Nijmegen heeft deze Gedragscode van toepassing verklaard op haar werkzaamheden.

De mate van bescherming van vogels is binnen de huidige wetgeving gebaseerd op de bescherming van nesten. Bij vogelnesten wordt hierbij een onderscheid gemaakt tussen nesten van algemene vogelsoorten (alleen beschermd tijdens het broedseizoen) en nesten van vogelsoorten waarvan het nest jaarrond beschermd is (categorieën 1 t/m 5). Vogelsoorten uit categorie 1 maken ook buiten het broedseizoen gebruik van het nest; soorten uit categorie 2 en 3 broeden elk jaar op dezelfde locatie en stellen hoge eisen aan het broedbiotoop (categorie 2 zijn koloniebroeders). Vogels van categorie 4 zijn soorten die zelf geen nest bouwen en jaarlijks op dezelfde locatie broeden. Voor vogelsoorten uit categorie 5 geldt dat deze in principe over voldoende flexibiliteit beschikken om elders te kunnen vestigen, maar die jaarrond beschermd zijn op het moment dat sprake is van zwaarwegende feiten (bijv. een negatieve populatietrend) en/of ecologische omstandigheden (onvoldoende alternatieven in de omgeving).

Gebiedenbescherming

Natura 2000-gebieden

‘Natura 2000’ is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden waarin bepaalde diersoorten, plantensoorten en (essentiële) onderdelen van hun natuurlijk/functioneel leefgebied beschermd worden ten einde de biodiversiteit (soortenrijkdom) te behouden of verbeteren. Voor elk Natura 2000-gebied zijn instandhoudings-doelstellingen geformuleerd met daarbij behorende doelsoorten, habitats en habitat specifieke kenmerken. Als gevolg van werkzaamheden/herontwikkeling kan zowel direct als indirect (door externe werking) sprake zijn van een al dan niet negatief effect op (de instandhoudings-doelstellingen van) een Natura 2000-gebied.

Het plangebied ligt op 5 km afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied ‘Rijntakken’. Overige Natura 2000-gebieden liggen op meer dan 10 km afstand van het plangebied. De herontwikkeling dient getoetst te worden aan het aspect gebiedenbescherming van de Wnb, waarbij bepaald moet worden of al dan niet sprake kan zijn van significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden.

Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied maakt onderdeel uit van het Natuurnetwerk Nederland (NNN; in Gelderland bestaande uit het Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszones). De ingreep vindt plaats binnen de GNN. De regels met betrekking tot de bescherming van de GNN zijn van toepassing.



Bescherming van houtopstanden

De regels en verbodsbepalingen van hoofdstuk 4 van de Wnb zijn van toepassing voor de te kappen bomen.

Methodiek onderzoek soortenbescherming

Deze toetsing in het kader van de Wnb is opgesteld op basis van een eenmalig veldbezoek en een literatuurstudie/bronnenonderzoek. Voor wat betreft laatstgenoemde geldt dat gegevens uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) zijn geraadpleegd om na te gaan welke beschermde soorten in de omgeving van het plangebied voorkomen. Effecten zijn bepaald en beoordeeld op basis van de (mogelijke) functie van het plangebied voor beschermde soorten en de voorgenomen ingreep.

In deze notitie zijn de volgende werkzaamheden getoetst:

- Kap/rooien van bomen (blauwe stippen op figuur 1);
- Locatie voor nieuw kampement gereed maken (figuur 2);
- Aanleggen kabels en leidingen naar en in de nieuwe kampement locatie.

Effecten van het gebruik van het terrein als Vierdaagse kampement en opvang van asielzoekers op beschermde soorten zijn niet beoordeeld. Hiervoor heeft in 2018 een beoordeling plaatsgevonden (Witter, 2018). Ook de aanleg van de heidecorridor is niet getoetst in deze notitie.

Voor een actueel overzicht van beschermde soorten is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) in augustus 2022 geraadpleegd over de periode uit de periode 2018-2022. Bij het raadplegen van de verspreidingsgegevens is uitgegaan van een zoekgebied met een straal van ca. 2 km rondom het plangebied en gegevens tot 5 jaar oud.

Het plangebied is op 4 augustus 2022 bezocht. Tijdens het locatiebezoek is informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten en de geschiktheid van het terrein voor beschermde soorten. Op basis van locatiekenmerken en ecologische expertise is beoordeeld of het plangebied geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten. Het plangebied voor het nieuwe kampement is nauwkeurig onderzocht. De rest van het Vierdaagse terrein buiten het plangebied is globaal bekeken.

Een deel van de bomen in het plangebied voor het nieuwe kampement (figuur 1) is met een verrekijker bekeken. De te kappen bomen waren niet gemarkeerd waardoor het niet duidelijk was welke bomen precies gekapt moeten worden. Door de grote aantallen, hoogte en aanwezig blad/naalden konden de bomen ter plaatse van het nieuwe kampement niet volledig geïnspecteerd worden op holen en nesten. Op de grond onder de bomen is gezocht naar sporen van beschermde soorten zoals uitwerpselen, braakballen, knaagsporen aan dennenappels etc.

Op basis van het veldbezoek en de literatuurstudie is in deze notitie beoordeeld of bij de werkzaamheden rekening moet worden gehouden met het voorkomen van beschermde soorten planten en dieren. Als de voorgenomen ingreep (mogelijk) leidt tot het overtreden



van verbodsbepalingen uit de Wnb, is nagegaan of een vrijstelling geldt en of aanvullend onderzoek nodig is. Hieruit blijkt of een ontheffing van de Wnb moet worden verkregen.

Functie van het plangebied voor beschermde soorten

Planten

In de directe omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde plantensoorten. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Er zijn geen geschikte groeiplaatsen voor beschermde plantensoorten die in de omgeving van het plangebied voorkomen. Het gebied heeft geen functie voor beschermde plantensoorten.

Ongewervelden (insecten)

In de gemeente Nijmegen komen de volgende beschermde insecten voor: sleedoornpage, grote vos, grote weerschijnvlinder, de nachtlinder teunisbloempijlstaart, vliegend hert en de libel rivierrombout (allen *Beschermingsregime andere soorten*). In de NDFF staan waarnemingen van de dagvlinder grote vos en het vliegend hert in 2022 in het bos rondom het Vierdaagse terrein.

De grote vos zet haar eitjes met name af op iep. Deze boomsoort is in het kampement niet aanwezig. Het kampement vormt geen geschikt voortplantingsbiotoop voor de grote vos. Het plangebied heeft geen essentiële functie voor de grote vos.

Het vliegend hert heeft oude stobben nodig voor het opgroeien van de larven. Hier zet het vrouwtje haar eieren af. De larven leven jarenlang in het dode hout onder de grond. Geschikte stobben zijn niet aanwezig in het plangebied. Het kampement is geen geschikt voortplantingsbiotoop voor het vliegend hert. Het vliegend hert leeft van het sap van bomen. De jonge bomen in het plangebied hebben geen essentiële functie als voedselbron voor het vliegend hert.

Het plangebied heeft geen functie voor andere beschermde soorten ongewervelden die in de gemeente Nijmegen voorkomen omdat geschikt biotoop ontbreekt.

Vissen

Omdat geen permanent oppervlaktewater aanwezig is in het plangebied kan de aanwezigheid van populaties beschermde soorten vissen worden uitgesloten.

Amfibieën

Aan de zuidzijde van het plangebied is een kleine poel aanwezig. De poel ligt buiten de begrenzing van het nieuw te realiseren kampement. Bij deze poel zijn waarnemingen gedaan van alpenwatersalamander, kleine watersalamander, gewone pad en bruine kikker (NDFF; *allen soorten van Beschermingsregime andere soorten*). De poel kan een functie als voortplantingsbiotoop hebben voor deze soorten. Tijdens de landfase leven deze amfibieën in en rond het bos in de directe omgeving van de poel. Het is niet bekend hoeveel dieren gebruik maken van de poel en het landbiotoop en van welke soorten populaties aanwezig zijn. Voor de soorten kleine watersalamander, gewone pad en bruine kikker geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wnb.

Reptielen

Op het Vierdaagse terrein zijn waarnemingen gedaan van de hazelworm, levendbarende hagedis en zandhagedis (NDFF). De zandhagedis valt onder het *Beschermingsregime*



soorten *Habitatrichtlijn*, de andere soorten onder het *Beschermingsregime Andere soorten*. In 2018 is aanvullend onderzoek gedaan naar reptielen op het Vierdaagse terrein (Witter, 2018). In 2018 zijn op enkele plekken zandhagedis en hazelworm gevonden. Op de locatie van het nieuw te realiseren kampement en direct daaromheen zijn in 2018 geen reptielen gevonden.

Op basis van de bekende waarnemingen en aanwezig biotoop is het aannemelijk dat verspreid op het Vierdaagse terrein permanent functioneel leefgebied voor zandhagedis en hazelworm aanwezig is. Het gaat o.a. om de zonbeschenen locaties met heide en pijpenstrootje vegetaties, bosranden etc. De hazelworm en zandhagedis zijn jaarrond aanwezig. Het is niet bekend hoe groot de actuele populaties van deze soorten zijn. Het is niet bekend of in het plangebied een populatie van de levendbarende hagedis voorkomt. Als de soort voorkomt betreft het een kleine populatie. Het plangebied is voor deze vochtminnende soort te droog.

Grondgebonden zoogdieren

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van de bosmuis, rode eekhoorn, wezel, ree, vos en wild zwijn. De bosgebieden in het plangebied zijn ook geschikt voor boommarter, steenmarter, kleine marterachtigen en das (Witter, 2018). Daarnaast zijn de bosgebieden van Heumensoord en het plangebied geschikt voor egel, gewone bosspitsmuis, konijn en haas. Al deze soorten vallen onder het *Beschermingsregime Andere soorten*.

Het bosgebied met de te kappen bomen konden tijdens het veldbezoek in augustus 2022 niet goed geïnspecteerd worden op nesten van eekhoorn. Eetsporen van eekhoorn zijn tijdens het veldbezoek niet gezien. Gezien de bosrijke omgeving en aanwezigheid van naaldbomen in het plangebied kunnen nesten van eekhoorn niet worden uitgesloten.

Het plangebied is geschikt leefgebied voor boommarter. Deze marterachtige heeft een groot leefgebied waar het plangebied een klein onderdeel van kan uitmaken. Tijdens het veldbezoek zijn geen geschikte holtes gezien voor boommarter. Gezien de geringe diameter van de bomen kan een verblijfplaats in de bomen in het plangebied van boommarter worden uitgesloten.

Voor steenmarter, das en de kleine marterachtigen wezel, hermelijn en bunzing kan het plangebied onderdeel zijn van hun foerageergebied. Verblijfplaatsen voor steenmarter, das, hermelijn en bunzing zijn niet aanwezig in het plangebied. Takkenhopen of andere plekken die door deze soorten gebruikt kunnen worden als verblijfplaats zijn niet aanwezig. Er zijn geen graafsporen of hopen van das gevonden in het plangebied. De wezel gebruikt o.a. holletjes van muizen als verblijfplaats. Het is niet uitgesloten dat het plangebied een functie heeft als verblijfplaats voor wezel.

Algemeen voorkomende soorten van het *Beschermingsregime Andere soorten* zoals de egel, gewone bosspitsmuis, bosmuis, en haas kunnen verblijfplaatsen hebben in het plangebied. Voor de zoogdieren ree en wild zwijn maakt het plangebied onderdeel uit van hun leefgebied. Voor al deze genoemde soorten geldt een vrijstelling voor overtreding van verbodsbepalingen.

Vleermuizen

In de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis (NDFF;



Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn). Hieronder staat aangegeven welke functies het plangebied mogelijk heeft voor vleermuizen. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen vaste verblijfplaatsen en vliegroutes/foerageergebied omdat zowel vaste verblijfplaatsen (zomer-, kraam-, paar- en winterverblijven) als essentiële vliegroutes en foerageergebieden beschermd zijn.

Vaste rust- en verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen in het plangebied kunnen alleen aanwezig zijn in bomen. Omdat alleen op de locatie van het nieuwe kampement bomen worden gekapt gaat onderstaande alleen over die locatie.

Er is een dode grove den met spechtenholtes en loszittende bast (zie foto 7). Mogelijk zijn één of meer van deze holtes geschikt als vaste rust- en verblijfplaats voor boombewonende vleermuissoorten zoals rosse vleermuis of ruige dwergvleermuis. Ook op de plaats waar nieuwe bomen aangeplant zullen worden staat een duidelijk zichtbare boom met spechtenholtes. Het is niet uitgesloten dat meer te kappen bomen met holtes in het plangebied aanwezig zijn.



Foto 7 *Spechtenholtes in een dode grove den in het plangebied.*

Vliegroutes/foerageergebied

Het gehele plangebied heeft een foerageerfunctie voor verschillende soorten vleermuizen. De open ruimte in combinatie met de bosranden zijn een prima foerageerbiotoop. Dat geldt ook voor de locatie van het nieuw te realiseren kampement. In het plangebied zijn geen landschapselementen zoals wateren aanwezig die het plangebied vergeleken met de



omgeving een bijzondere foerageerwaarde geven. Het is niet uit te sluiten dat het gehele plangebied een essentiële foerageerfunctie heeft.

Als alleen het nieuw beoogde deel voor het kampement wordt beoordeeld is er geen sprake van een essentiële foerageerfunctie.

In het gehele plangebied zijn genoeg beschutte vliegroutes voor vleermuizen. Essentiële vliegroutes die van belang zijn voor het voortbestaan van lokale populaties zijn niet aanwezig.

Vogels

Vogelsoorten uit de categorieën 1 t/m 4

Uit de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van buizerd, sperwer, wespandief en boomvalk (NDFF). Ook ransuil en havik zijn bossoorten en kunnen in de bosgebieden ten zuiden van Nijmegen voorkomen. Deze soorten hebben allemaal een jaarrond beschermd nest. Tijdens het veldbezoek zijn geen vogelnesten waargenomen. Echter, niet alle bomen waren volledig te inspecteren (i.v.m. het bladerdek en door grote hoogte). Verschillende bomen hebben een geschikte hoogte en kroon om als nestplaats te functioneren. Echter, het gebruik van het terrein is intensiever dan elders in de bosrijke omgeving. Ook tijdens een eerder quickscan onderzoek zijn geen nesten gevonden op het terrein van het Vierdaagse kampement (Witter, 2018). Hierdoor is de functie als nestplaats voor jaarrond beschermde vogelsoorten uit categorie 1 t/m 4 uitgesloten.

Vogelsoorten uit de categorie 5

Tijdens het veldbezoek zijn exemplaren van grote bonte specht waargenomen. Mogelijk maken deze en andere algemeen voorkomende vogelsoorten uit de categorie 5 (zoals boomkruiper en bonte vliegenvanger) gebruik van het plangebied als broedlocatie en foerageergebied. Van een essentiële broedfunctie voor soorten van categorie 5 is geen sprake. Er zijn voldoende alternatieve nestlocaties in de omliggende bossen beschikbaar.

Algemene vogelsoorten

Voor algemeen voorkomende soorten (bijvoorbeeld houtduif, zwartkop, gaai) vormt het plangebied geschikt broed- en foerageergebied.

Effecten van de ingreep

Toetsing aspect Soortenbescherming

In dit hoofdstuk worden enkel de beschermde soorten beschreven waarvan het voorkomen van essentiële onderdelen van (functioneel) leefgebied en/of vaste rust- en/of verblijfplaatsen binnen het plangebied niet kan worden uitgesloten. Voor andere beschermde soorten is eerder in deze notitie beschreven dat het plangebied geen essentiële functie heeft en/of er een vrijstelling geldt van verbodsbepalingen van de Wnb.

Amfibieën

De locatie van het nieuwe kampement ligt op ruime afstand van de poel. Effecten van de herinrichting van de nieuwe locatie op de voortplantingslocatie zijn daarom uitgesloten. Graafwerkzaamheden ten behoeve van het aanbrengen van kabels en leidingen nabij de poel kunnen een negatief effect hebben op de poel (verdroging). In allerlei schuilplaatsen



op het terrein kunnen dieren aanwezig zijn die door de werkzaamheden gewond raken of gedood worden. Aanbevolen wordt onder begeleiding van een ecooloog een ecologisch werkplan op te stellen met maatregelen om effecten op amfibieën tijdens de uitvoering voorkomen.

Reptielen

De kap- en graafwerkzaamheden en de aanplant van nieuwe bomen kunnen zorgen voor het aantasten van leefgebied van hazelworm, zandhagedis en mogelijk levendbarende hagedis. Het is niet uitgesloten dat tijdens de kap- en graafwerkzaamheden dieren worden gedood.

Aanbevolen wordt onder begeleiding van een ecooloog een ecologisch werkplan te maken met maatregelen om effecten op reptielen tijdens de uitvoering voorkomen. Mocht het niet te voorkomen zijn dat er leefgebied wordt aangetast of dieren worden verwond/gedood dan is aanvullend onderzoek nodig naar de aanwezigheid van reptielen. Op basis van dit onderzoek kan bepaald worden welke soorten momenteel voorkomen in het plangebied en hoe groot de populaties zijn. Afhankelijk van de omvang van de aantasting en de duur kan mogelijk gewerkt worden volgens de Gedragscode soortbescherming gemeenten. Anders moet een ontheffing van de Wnb aangevraagd worden.

Grondgebonden zoogdieren

Door de kap van bomen wordt mogelijk enkele verblijfplaatsen van rode eekhoorn en wezel vernietigd en leefgebied aangetast. Dit is een overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb. Er is aanvullend onderzoek nodig om te bepalen of het plangebied een functie heeft voor de eekhoorn en de wezel. Wanneer bomen met nesten niet gespaard kunnen worden kan afhankelijk van de omvang van de kap gewerkt worden volgens de Gedragscode soortbescherming gemeenten en anders is een ontheffing van de Wnb nodig voor het werk. Voor andere beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt (boomarter, steenarter, bunzing, hermelijn, das) heeft het plangebied voor het nieuwe kampement geen essentiële functie. Negatieve effecten van de ingreep op vaste rust- en verblijfplaatsen van deze soorten zijn uitgesloten.

Verschillende andere dieren waarvoor een vrijstelling geldt kunnen verblijfplaatsen hebben op het Vierdaagse terrein. De werkzaamheden kunnen negatieve effecten op deze soorten hebben (verstoring en aantasting van verblijfplaatsen). Aanbevolen wordt om ook voor deze soorten maatregelen vast te stellen in het ecologisch werkplan in het kader van de Zorgplicht van de Wnb.

Vleermuizen

Als gevolg van de kapwerkzaamheden worden mogelijk vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aangetast. Het vernielen/aantasten van vaste verblijfplaatsen is een overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb. De geschiktheid van de boomholtes en stammen met losse bast als verblijfplaats voor vleermuizen moet voorafgaand aan de kap worden onderzocht. Als er geschikte holten aanwezig zijn kan worden bekeken of deze bomen behouden kunnen blijven zonder functieverlies. Als behoud van de bomen niet mogelijk is dan is aanvullend onderzoek nodig om te onderzoeken of de holten een functie hebben en zo ja voor welke soorten. Op basis van die informatie kan worden bepaald of er



gewerkt kan worden volgens de Gedragscode soortbescherming gemeenten of dat een ontheffing nodig is.

Effecten van de ingreep op essentieel foerageergebied en vliegroutes van vleermuizen zijn uitgesloten.

Vogels

Er zijn geen geschikte nestplaatsen van soorten uit de categorie 1 t/m 4. Door de kap van bomen worden mogelijk nestplaatsen van spechten en andere hollenbroeders van categorie 5 verwijderd. In de omgeving zijn voldoende alternatieve nestbomen aanwezig. De nestplaatsen van deze soorten en diverse andere algemene soorten zijn alleen beschermd als ze in gebruik zijn als broedplaats (globaal van maart t/m augustus).

Beoordeling aspect gebiedenbescherming

Natura 2000-gebieden

Gezien de afstand tussen het Vierdaagse kampement tot Natura 2000-gebied 'Rijntakken' kan een negatief fysische, mechanische en direct menselijke effect worden uitgesloten. Significant negatieve directe effecten op Natura 2000-gebieden zijn uitgesloten. De aanlegfase kan afhankelijk van de uitvoeringsmethode zorgen voor stikstofemissie en depositie op beschermde gebieden. De mate van depositie en mogelijke effecten zijn niet getoetst in deze notitie. In de gebruiksfase is geen extra stikstofdepositie te verwachten. Er vinden niet meer verkeersbewegingen plaats als gevolg van de ingreep.

Gelders Natuurnetwerk

Het plangebied maakt onderdeel uit van het Gelders Natuurnetwerk. Directe effecten op de waarden van de GNN zijn niet uit te sluiten waardoor een 'nee, tenzij-toets' noodzakelijk is. Een dergelijke toets is nog niet uitgevoerd voor de ingreep.

Bescherming van houtopstanden

De regels met betrekking tot bescherming van houtopstanden zijn van toepassing. Het verlies aan bomen moet gecompenseerd worden en is geen onderdeel van deze toetsing.

Beoordeling Wet natuurbescherming

- Risico op negatieve effecten op alpenwatersalamander en andere soorten als gevolg van graafwerkzaamheden (doden van exemplaren en verdroging van de poel). Overtreding van verbodsbepalingen voor alpenwatersalamander en negatieve effecten op soorten waarvoor een vrijstelling geldt kan voorkomen worden door mitigerende maatregelen toe te passen.
- Risico op het opzettelijk verstoren, doden en vernietigen van vaste rustplaatsen van reptielen (overtreding van Wnb artikel 3.5 lid 1 t/m 4 m.b.t. zandhagedis en Wnb artikel 3.10 lid 1a & 1b m.b.t. hazelworm en mogelijk levendbarende hagedis).
- Risico op het vernietigen of aantasten van leefgebied/vaste rust- en/of verblijfplaatsen van rode eekhoorn en wezel (overtreding van Wnb artikel 3.10, lid 1a & 1b).
- Risico op het vernietigen of aantasten van verblijfplaatsen van vleermuizen en het mogelijk doden van individuen (overtreding van Wnb artikel 3.5, lid 1, 2 en 4).



- Voor diverse algemeen voorkomende soorten zoogdieren in het plangebied die hier verblijfplaatsen kunnen hebben geldt een vrijstelling voor overtreding van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen. Voor deze soorten geldt wel de Zorgplicht.
- Risico op vernietigen/verstoren van broedgevallen en individuen van algemene vogelsoorten. Maatregelen zijn nodig om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen (overtreding van Wnb artikel 3.1, lid 2 en 4).
- Indirecte effecten van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden zijn v.w.b. de aanlegfase niet getoetst in deze notitie. In de gebruiksfase is er geen extra stikstofdepositie als gevolg van de ingreep.
- De ontwikkeling is mogelijk in strijd met de GNN-doelstellingen. Een 'nee tenzij-toets' is nodig.
- Voor het verlies aan bomen is boscompensatie nodig.

Aanvullend onderzoek en randvoorwaarden (maatregelen) voor werkzaamheden in het kader van de voorgenomen ingreep (alleen voor aspect soortenbescherming)

Ecologisch werkprotocol

Aanbevolen wordt om gezamenlijk de werkzaamheden in het projectgebied te bespreken. Hierbij zijn de gemeente en een ecooloog aanwezig. In het veld worden de te kappen bomen bekeken en gemarkeerd. De tracés voor kabels en leidingen worden bekeken om na te gaan of er (geschikt) leefgebied aanwezig voor reptielen is in de werkstroken. Het boscompensatiegebied wordt bekeken op geschikt leefgebied voor reptielen. Het doel is om te beoordelen of er maatregelen te treffen zijn waarmee effecten op beschermde soorten voorkomen kunnen worden. Effecten op reptielen, eekhoorn en vleermuizen zijn waarschijnlijk niet geheel te voorkomen. Voor deze soorten is dan aanvullend onderzoek nodig en kan gewerkt worden volgens de Gedragscode soortbescherming gemeenten. Als de ingreep buiten de reikwijdte valt van deze gedragscode dan is mogelijk een ontheffing nodig van de Wnb.

Amfibieën

Zorg dat er zo min mogelijk leefgebied van amfibieën wordt aangetast. Beschrijf in het ecologisch werkprotocol maatregelen waardoor de voortplantingsfunctie van de poel behouden blijft (voorkom verdroging en behoud het landbiotoop rondom de poel). Potentiële schuilplaatsen voor amfibieën zoals hopen, omgevallen bomen, stronken en takken worden geïnspecteerd op aanwezigheid van dieren voordat dergelijke plaatsen worden aangetast.

Reptielen

Zorg dat er zo min mogelijk leefgebied van reptielen wordt aangetast. Als aantasting niet te vermijden is, onderzoek deze locaties op hun functie voor reptielen. Maatregelen die van toepassing zijn voor werken volgens gedragscode of ontheffing zijn:

- werk buiten de kwetsbare periode, voer de werkzaamheden uit van 15-8 t/m 30-9;
- vang dieren weg uit de werkstroken voorafgaande aan start werk;
- herstel leefgebied in oorspronkelijke staat;
- herstel het leefgebied in de werkstroken direct na het aanbrengen van kabels en leidingen; schuif de sleuven meteen dicht en zet de oorspronkelijke toplaag met vegetatie terug.



Grondgebonden zoogdieren

Nader onderzoek naar nestplaatsen van eekhoorn bestaat uit een tweetal veldinventarisaties, waarvan één in de periode waarin er geen blad aan de bomen zit. Dit is globaal in de maanden november tot en met februari. Als er een nest wordt aangetroffen waarvan de functie niet behouden kan blijven zijn maatregelen nodig. Maatregelen die van toepassing zijn voor werken volgens gedragscode of ontheffing zijn:

- kappen buiten de kwetsbare periode in de maand september;
- laat een ecologisch deskundige bepalen of er voldoende foerageergebied en alternatieve nestbomen behouden blijven;
- zorg dat werkzaamheden in het leefgebied zo kort mogelijk duren.

Vleermuizen

Beoordeel de te kappen bomen met holtes en loszittend bast van dichtbij op geschiktheid voor vleermuizen. Vanuit een hoogwerker of door een klimmer wordt met een endoscoop de geschiktheid beoordeeld en gezocht naar sporen. Als een potentiële verblijfplaats gevonden wordt bekijk dan eerst of de boom behouden kan worden. Anders is nader veldonderzoek nodig naar het gebruik van de bomen als verblijf. Als er een functioneel verblijf wordt aangetroffen waarvan de functie niet behouden kan blijven zijn maatregelen nodig. Maatregelen die van toepassing zijn voor werken volgens gedragscode of ontheffing zijn:

- kappen buiten de kwetsbare periode in de maanden augustus en september;
- biedt alternatieve verblijfplaatsen aan, per functioneel verblijf worden vier permanente alternatieve gerealiseerd.

Algemene vogelsoorten

Door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren wordt verstoring van vogelnesten voorkomen. De lengte en de aanvang van het broedseizoen verschilt per soort. Globaal moet voor het broedseizoen rekening gehouden worden met de periode maart tot en met augustus. Om zeker te zijn dat er geen late of vroege soorten broeden in de bomen (zoals houtduif) worden de bomen vlak voor de kap alsnog gecontroleerd door een deskundige.

Zorgplicht

Voor alle soorten flora en fauna die in het plangebied voorkomen geldt de zorgplicht van de Wnb. De zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor zowel in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving als voor beschermde natuurgebieden. Handelingen die nadelige gevolgen kunnen veroorzaken op dieren, planten en natuurgebieden dienen bij voorkeur achterwege gelaten te worden. In de praktijk betekent dit voor het project onder andere de volgende maatregelen:

- werk buiten de kwetsbare voortplantingsperiode en overwinteringsperiode van dieren in de maanden augustus en september;
- inspecteer het werkgebied voorafgaande aan kappen en graven op aanwezige dieren;
- verblijfplaatsen met jonge dieren worden met rust gelaten totdat deze verlaten zijn;
- individuele dieren worden verplaatst of verjaagd naar geschikt alternatief habitat;
- mierenhopen van rode bosmier worden niet aangetast, markeer kwetsbare locaties.

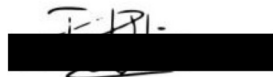


Literatuur

Borst, R.H.J., R. Sprong & M. Teunissen, 2020. Gedragscode soortbescherming gemeenten voor Ruimtelijke ontwikkeling of inrichting en Bestendig beheer of onderhoud. Koninklijke Vereniging Stadswerk Nederland.

Witter, E. R., 2018. Rapportage natuurtoets Vierdaagse kampement Heumensoord. Econsultancy, Doetinchem.

Akkoord voor uitgave: Kwaliteitszorg Bureau Waardenburg bv



Paraaf:

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Gemeente Nijmegen

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001: 2015. Bureau Waardenburg bv hanteert als algemene voorwaarden de DNR 2011, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.



Bureau Waardenburg, Varkensmarkt 9 4101 CK Culemborg, 0345 51 27 10, info@buwa.nl, www.buwa.nl